

TAMMELAN KUNTA

**AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN
TOIMINTASUUNNITELMA
1.1.2017 ALKAEN**

**Kasvatus- ja koulutuslautakunta 16.11.2016 § 90
Sivistyslautakunta 17.1.2018 § 11**

SISÄLLYSLUETTELO

1. LÄHTÖKOHTA	3
2. TOIMINTA-AJATUS JA TAVOITTEET	3
3. SISÄLLÖLLISET PAINOTUKSET JA SUUNNITTELUN PERIAATTEET	3
4. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	4
4.1 Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana	6
4.2 Toimintaan hakeminen ja valinnan periaatteet	6
4.3 Henkilöstö	6
4.4 Toiminnan koordinointi	7
5. ARVIOINTI	7
6. YHTEISTYÖ	7
6.1 Yhteistyö toiminnan järjestäjien ja toteuttajien kanssa	7
6.2 Yhteistyö kodin ja koulun kanssa	8
6.3 Moniammatillinen yhteistyö	8

1. LÄHTÖKOHTA

Perusopetuslain säännökset lasten aamu- ja iltapäivätoiminnasta ovat tulleet voimaan 1.8.2004. Kunta voi järjestää itse tai hankkia tämän lain aamu- ja iltapäivätoimintaa. Jos kunta järjestää laissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa, se saa toimintaan valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimenrahoituksesta annetun lain mukaisesti. Opetushallitus on vahvistanut 19.1.2011 aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet, jotka astuvat voimaan 1.8.2011.

Aamu - ja iltapäivätoiminnan järjestämistä ohjaavat seuraavat lait ja asetukset:

- o Perusopetuslaki (628/1998)
- o Laki perusopetuslain 48 b ja 48 f §:n muuttamisesta (1081/2006)
- o Laki perusopetuslain muuttamisesta (959/2015)
- o Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (532/2017)
- o Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta (1138/2003)
- o Valtioneuvoston asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttamisesta (1150/2017)

Tarvittaessa aamupäivätoiminta järjestetään varhaiskasvatuksen palveluiden kautta.

Toimintasuunnitelma on tehty tukemaan Tammelan kunnan perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttamista. Toimintasuunnitelmassa ohjeistetaan ja määritellään toiminnanjärjestämisen kannalta oleellisia periaatteita. Ohjaajat käyttävät toimintasuunnitelmaa työvälineenään toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Huoltajat saavat tietoja kunnan iltapäivätoiminnan yhteisistä toimintalinjauksista.

2. TOIMINTA-AJATUS JA TAVOITTEET

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohtana on turvallisen kasvu ympäristön tarjoaminen lapselle. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävässä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista:

- o Lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- o Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- o Lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- o Varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

3. SISÄLLÖLLISET PAINOTUKSET JA SUUNNITTELUN PERIAATTEET

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa ja ohjausta ennen ja jälkeen koulupäivän. Tavoitteena on tarjota lapsille heidän tarpeitansa vastaavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa myös mahdollisuus lepoon ja itsekseen olemiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminta on osa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävän jatkumoa. Toimintaa ohjaavat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet.

Aamu- ja iltapäivätoiminta muodostaa kokonaisuuden, joka tarjoaa erilaisia virikkeitä (mm. käden taidot, luova toiminta, musiikki, pelit), sosiaalista vuorovaikutusta ja aikuisen läsnäoloa. Koulupäivän jälkeen lapselle täytyy suoda mahdollisuus leikkiin, omaan toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon. Myös kotitehtävien tekoon varataan aikaa. Ulkoilu ja liikunta ovat oleellinen osa päivittäistä iltapäivätoimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta kootaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- o eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- o leikki ja vuorovaikutus
- o liikunta ja ulkoilu
- o ruokailu ja lepo
- o kulttuuri ja perinteet
- o käden taidot ja askartelu
- o kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- o mediataidot
- o arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- o erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa huolehditaan toimintaympäristön turvallisuudesta ja siitä, että lapset eivät joudu kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan kohteiksi. Tavoitteena on avoin, rohkeaseva ja kiireetön ilmapiiri. Toimintaa järjestettäessä otetaan huomioon eri kieliryhmien tarpeet sekä eri-ikäisten lasten tarpeet. Myös eri kulttuuriryhmiin kuuluvien lasten tarpeet samoin kuin paikalliset erityispiirteet otetaan huomioon mahdollisimman hyvin.

Toiminnan yksityiskohtaisemmat sisällöt suunnitellaan yksiköittäin vuosi- ja viikkosuunnitelmassa. Tällöin huomioidaan myös lapsen ja perheen toiveita ja tarpeita. Toiminnan sisältöön vaikuttaa omalta osaltaan toiminnan tuottajan vahvuudet, painotukset ja käytännön mahdollisuudet.

4. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan kaikille Tammelan peruskoulun 1.–2. luokkien oppilaille sekä perusopetuslain 17 §:n tarkoittamille erityisen tuen piiriin siirretyille oppilaille. Toimintaa järjestetään koulun työpäivinä maanantaista perjantaihin. Iltapäivätoiminnan vuotuinen tuntimäärä on 570 tai vaihtoehtoisesti 760 tuntia/toimintaan osallistuva lapsi, eli keskimäärin 3 tai 4 tuntia päivässä/lapsi.

Iltapäivätoiminnan aloittaminen koululla edellyttää minimissään 8 oppilaan ilmoittautumista ja osallistumista toimintaan. Mikäli 8 oppilaan määre täyttyy toimintakauden alkaessa, toiminta käynnistyy. Mikäli 8 oppilaan määre ei täyty toimintakauden aikana (neljän viikon yhtäjaksoinen tarkastelujakso) harkitaan ryhmän lopettaminen tapauskohtaisesti. Tällöin huoltajille tarjotaan mahdollisuutta saada paikka toisesta iltapäivätoiminnan ryhmästä lapselle. Tässä tapauksessa kunta järjestää kyydin koululta iltapäivätoimintaan.

Iltapäivätoimintaan osallistuva oppilas ei ole oikeutettu oppilaskuljetukseen toiminnan päätyttyä. Huoltaja hakee itse tai järjestää oppilaan kyydin iltapäivätoiminnan jälkeen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve kartoitetaan keväällä koulutulokkailta kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Toisen vuosiluokan oppilaiden huoltajat hakevat lapselleen aamu- tai iltapäivähoidon oikeutta sähköisellä lomakkeella, joka löytyy kunnan [www-sivuilta](http://www.tammela.fi/asuminen/palvelut/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/iltapaivatoiminta/) <http://www.tammela.fi/asuminen/palvelut/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/iltapaivatoiminta/>

Toiminta pyritään järjestämään yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, esimerkiksi seurakunta, MLL ja Martat.

Huoltaja valitsee joko kolmen tai neljän tunnin päivittäisen hoitoajan. Kolmen tunnin hoidosta peritään 70 €:n ja neljän tunnin hoidosta 90 €:n kuukausimaksu.

Mikäli huoltaja haluaa lopettaa iltapäivätoiminnan palvelun ostamisen lapselleen, tulee huoltajan ilmoittaa siitä kirjallisesti. Kirjallisen ilmoituksen jälkeen hoitomaksuun ei ole perustetta.

1.2.2018 alkaen maksu peritään jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona lapsi osallistuu aamu- tai iltapäivätoimintaan tai hänelle on iltapäivätoimintapaikka varattuna. Jos aamu- ja iltapäivätoimintaa annetaan enintään 10 päivänä kuukaudessa, peritään vain puolet maksusta (3h 35 euroa, 4h 45 euroa).

Maksusta peritään vain puolet myös silloin, kun lapsi ei sairautensa vuoksi voi kalenterikuukauden aikana osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan yli 10 päivänä. Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä. Sairasloma-ajasta huoltajan tulee toimittaa terveydenhoitajan/lääkärin/asiiantuntijan todistus sairauden laadusta ja ajasta.

Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta. Toimintaan osallistumisesta ei peritä muita maksuja.

Iltapäivätoiminnan ohjaaja täyttää toimintaan osallistuvista lapsista koontilistaa. Koontilista toimii laskutuksen perusteena. Koontilistaan liitetään tarvittavat asiiantuntijalausunnot sairausajasta, jos ko. syy toimii maksun kohtuullistamisen perusteena. Koontilista löytyy oppaan liitteenä 1.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa mukana olevat lapset on vakuutettu ja iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on maksutonta.

Tehostettua tai erityistä tukea saavat oppilaat ja oppilaat, joilla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, voivat käyttää koulukuljetusoikeutta, jos kuljetuksissa mm. taksissa on tilaa. Kunta ei järjestä erillisiä kuljetuksia iltapäivätoimintaan toiselle koululle tai iltapäivätoiminnasta pois.

Välipalat suunnitellaan monipuolisiksi ja vaihteleviksi siten, että ne noudattavat kansallisia ravitsemussuosituksia ja ottavat huomioon ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Välipala nautitaan kiireettömästi hyviä tapoja noudattaen. Välipala sisältyy asiakasmaksuun.

4.1 Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Ne ovat laajuudeltaan ja kestoaltaan erilaisia tukiratkaisuja. Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Lähtökohtana ovat toiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Lapsen yksilölliset tarpeet ja erityispiirteet otetaan huomioon toiminnassa. Vanhempien/huoltajien kanssa sovitaan erityislasten kasvuun ja kehitykseen liittyvistä tarpeista ja käytänteistä.

4.2 Toimintaan hakeminen ja valinnan periaatteet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista, toiminnan alkamis- ja päättymisajankohdasta, siitä miten toimintaan haetaan ja valintakriteereistä ilmoitetaan vuosittain julkisella ilmoituksella ja kouluille ja esiopetukseen jaettavilla tiedotteilla. Aamupäivätoimintaan haetaan erikseen varhaiskasvatuspalveluiden kautta ja tiedustelut varhaiskasvatusjohtajalta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta on ensisijaisesti tarkoitettu niille lapsille, joiden huoltajat ovat ansiotyössä. Mikäli toimintaan hakee enemmän lapsia kuin voidaan ottaa, paikat täytetään arpomalla. Kuitenkin niin, että ryhmää muodostettaessa etusijalla ovat 1. luokan ja erityistä tukea tarvitsevat oppilaat.

Vähimmäisryhmäkoko on 8 ja enimmäismäärä on 15 oppilasta yhtä ohjaajaa kohden. Varhaisen tai erityisen tuen piirissä olevan oppilaan mahdollinen tuen tarve huomioidaan ryhmää muodostettaessa.

4.3 Henkilöstö

Valtioneuvoston asetuksella (115/2004) säädetään perusopetuslain 8a luvussa tarkoitetun aamu- ja iltapäiväohjaajan kelpoisuusvaatimuksista.

Henkilöstöltä edellytetään sitoutuneisuutta ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Ryhmän ohjaaminen edellyttää suunnitelmallista työtettä sekä kykyä toimia itsenäisesti ryhmän vastuullisena aikuisena.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö koulun kanssa lisää oppilaantuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävissä toimivat henkilöt perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin.

4.4 Toiminnan koordinointi

Lasten aamu- ja iltapäivätoiminta on sivistyslautakunnan alaista toimintaa, joka päättää toimintasuunnitelmasta, toiminnan laajuudesta, järjestämispaikoista, osanottomaksuista ja hyväksyy toimintaa koskevat sopimukset.

Mikäli iltapäivätoimintaan ilmoittautuneita ei ole koululle riittävästi ryhmän perustamiseen, huoltajille tarjotaan mahdollisuutta lasten osallistumisesta toimintaan lähimmällä mahdollisella koululla. Tällöin kunta järjestää kuljetuksen näiden koulujen välille. Paluukuljetusta ei järjestetä.

Rehtori valmistelee koulunsa osalta budjetin, sivistystoimenjohtaja vahvistaa oppilaiden valinnan ja sijoittamisen iltapäivätoiminnanryhmään. Iltapäivätoiminta on kiinteä osa koulun toimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuntakohtainen tiimi vastaa toiminnan kuntatasoisesta suunnittelusta, kehittämisestä sekä arvioinnista. Tiimi muodostuu iltapäivätoimintaa käytännössä ohjaavista koulunkäynninohjaajista, rehtoreista, koulukuraattorista.

Toimintaa valmistelee aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjausryhmä, johon kuuluvat sivistystoimenjohtaja, rehtori, varhaiskasvatusjohtaja sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan tiimi sekä koulukuraattori.

5. ARVIOINTI

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arviointi on jatkuvaa toiminnan järjestäjän ja toteuttajan toimesta. Arvioinnin yhtenä perusteena on vuosittain vanhemmilta koottava palaute, josta käy ilmi lapsen ja aikuisen yhteinen arvio siitä, mikä toiminta lasta kiinnostaa ja mistä hän hyötyy eniten. Myös opetusministeriö seuraa ja arvioi aamu- ja iltapäivätoiminnan laatua, monipuolisuutta, kustannuksia sekä vaikutuksia lasten tasa-arvoon.

Arvioinnin kohteina ovat yleiset tavoitteet sekä yhdessä palveluntuottajan kanssa sovitut vuosittaiset tavoitteet ja sisällöt. Arvioinnin tulokset käsitellään sivistyslautakunnassa.

6. YHTEISTYÖ

Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat alkuopetus, päivähoito ja esiopetus sekä liikunta-, nuoris- ja kulttuuritoimi sekä kolmas sektori. Toiminnassa otetaan huomioon soveltuvin osin esiopetuksen ja 1–2 luokkien opetussuunnitelmien tavoitteet.

6.1 Yhteistyö toiminnan järjestäjien ja toteuttajien kanssa

Yhteistyötä tehdään säännöllisesti toiminnan järjestäjien kanssa. Kaikkien yhteistyötahojen kanssa järjestään yhteinen kokous. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan tiimi ja eri yhteistyötahot tapaavat tarpeen mukaan.

Toiminnan sisällön suunnittelua ohjaavat toimintasuunnitelmassa sovitut keskeiset sisällöt, joita kussakin aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävässä kohteessa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Keskeiset sisällöt kirjataan erilliseen lukukausi- ja viikkosuunnitelmaan.

6.2 Yhteistyö kodin ja koulun kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarkoituksena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Kodin ja koulun kasvatustyön tukemiseksi pyritään luomaan avoin, luottamuksellinen ja vuorovaikutteinen yhteistyöilmapiiri. Myös toiminnan suunnittelussa ollaan yhteistyössä kotien ja koulujen kanssa. Lukuvuoden aikana selvitetään lasten ja vanhempien toiveita aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminta perustuu sujuvaan yhteistyöhön ja tiedonkulkuun kodin, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä. Tiedonkulun helpottamiseksi toiminnan puhelinnumero ja muut yhteystiedot jaetaan toimintaan osallistuvien lasten vanhemmille ja opettajille. Wilman avulla pyritään varmistamaan tiedon kulku poissaoloista tai poikkeuksista toiminnassa. Tiedottamisen periaatteista sovitaan yksiköittäin lukuvuoden alussa.

Toimintaa kehitetään siitä saatavan palautteen avulla. Palautetta kerätään vanhemmille ja ohjaajille tehtävillä arviointikyselyillä.

6.3 Moniammatillinen yhteistyö ja lasten osallistaminen

Lasten tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun ja saada kokemuksia osallisuudesta. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja järjestetään tarvittavaa tukea. Jotta tässä onnistutaan, tehdään tarpeen mukaan monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken.

Liite 1. Koontilomake

